

*Розумейко Дмитро Олексійович,
студент 1-го курсу магістратури
факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

*Тімановська Ангеліна Дмитрівна,
студентка 3-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Фасій Б.В.*

АСПЕКТИ БОРОТЬБИ З ОНЛАЙН ПІРАТСТВОМ: БЛОКУВАТИ ЧИ ПОМИЛУВАТИ?

*Хто пробачає злочин,
той стає його співником
Вольтер*

Даним афоризмом зазначена нагальна необхідність реагування на порушення авторських прав в онлайн-просторі, встановлення відповідальності не тільки для розповсюджувачів, а й до користувачів. Соліст гурту «Козак Систем» зазначив, що існує багато професій, які виробляють інтелектуальний продукт. Якщо людина працює тільки музикантом, то має за щось жити. Якщо хтось вкраде у автора його творчість чи «позичить» без платні, то він залишиться без «шматка хліба» [1].

У зв'язку з безупинним розвитком ІТ-сфери та втручанням її в цивільні правовідносини, слід звернутися до правового врегулювання захисту інтелектуальної власності, зокрема й авторського права, адже ситуація наразі в Україні є критичною, оскільки «дірки» в українському законодавстві дозволяють «піратам» продовжувати свою нелегальну діяльність. Авторське право в Україні, до недавнього часу, було лише співзвуччям слів. Де-юре існував закон, який мав регулювати, захищати, відстоювати права автора. Але де-факто, в Україні він не працював.

Проаналізувавши Інтернет, слід зазначити що кількість незаконно розміщеного матеріалу виходить за межі дозволеного, існує безліч сайтів з різноманітною інформацією. Тому задля необхідного забезпечення авторських прав власників потрібно вирішити питання з блокуванням ресурсів, на яких з порушенням розміщена інформація або здійснити альтернативне вирішення даної проблеми.

Щодо першого способу, то існує безліч вдалих прецедентів в міжнародних відносинах пов'язаних з блокуванням веб-ресурсів, які поширюють інформацію з порушенням авторських прав. Однак виникає ряд проблем виконання судового рішення щодо блокування та притягнення винних до відповідальності. Оскільки власники піратських ресурсів найчастіше знеособлені, тому постає питання у визначенні відповідальної особи [2].

Наступною проблемою є можливість існування так званих «дзеркальних сайтів» (тобто сайти зі схожою назвою, дизайном, доменним ім'ям), це пов'язано з тим, що в більшості випадків притягти до відповідальності конкретну особу є неможливим. Також слід зазначити, що блокування подібних сайтів відбувається якимось певним інтернет-провайдером, в той час як інші можуть надавати доступ до заблокованого ресурсу.

Проте найважливішою проблемою залишається незбалансованість процедур блокування веб-сайтів щодо прав різних суб'єктів ІТ-відносин. Зокрема, впроваджуючи процедуру блокування, необхідно збалансувати права користувачів Інтернету, права інтернет-провайдерів та права правовласників. Це не є вичерпним переліком проблем, які можуть виникнути при вирішенні проблем пов'язаних з піратством та охороною авторських і суміжних прав в Інтернеті.

Беручу до уваги спосіб «помилювання», необхідно зазначити що він є більш дієвим для поціновувачів унікального та оригінального, оскільки за основу береться добровільне ігнорування «піратських» ресурсів та використання офіційних, однак не передбачає зникнення порушників авторських прав.

В основі діяльності піратських ресурсів є отримання матеріальної вигоди з транслявання відео- та аудіореклами в момент використання незаконно розміщеного продукту творчості. Якщо є бажання слухати набридливу рекламу кожні 5 хвилин на протязі 2 годин фільму, то звичайно можна зупинити свій вибір на безкоштовному перегляді фільму або прослуховуванні музики, однак є альтернативний вихід, а саме придбання місячної підписки на певному ресурсі, який надасть у вільне та законне користування будь-який продукт захищений авторським правом. Тим самим, здійснюючи перехід на добросовісне законне використання авторської продукції, ми робимо не тільки інвестиції у їхню творчість, ми зменшуємо аудиторію, на якій заробляли «піратські» мережі.

Даний спосіб потребує багато часу на його реалізацію, однак від буде більш дієвий, оскільки відсутність попиту не породжує пропозицію. Хоча, як і перший спосіб, цей також має свої перешкоди, однією з яких є фізична неможливість знайти якийсь продукт авторської діяльності на офіційних

порталах та придбати його. В такому випадку, не існує інакшого способу, як отримати бажаний матеріал в обхід офіціальних методів. Тоді наші дії будуть незаконні, оскільки ми порушуємо чийсь авторські права, проте з точки зору особистого морального права можемо бути спокійними, тому що ми були готові здійснити покупку певного матеріалу, однак не мали можливості це зробити через певні територіальні чи мовні обмеження.

Коли йдеться про боротьбу з піратством та охорону авторських і суміжних прав в Інтернеті, необхідно розуміти, що викоринити повністю дане явище неможливо, як неможливо викоринити інші правопорушення. Прагнути необхідно, в першу чергу, до мінімалізації випадків порушення авторських і суміжних прав. Юрисдикційні та неюрисдикційні заходи захисту і охорони цілком в змозі виконати дане завдання, але за умови, що вони будуть використовуватися у сукупності та будуть внесені певні зміни у законодавство для конкретизації певних проблемних положень, пов'язаних зі специфікою Інтернету [3].

Як вже було підмічено, необхідно обрати найбільш ефективніші риси боротьби з піратством з обох методів, та використовувати їх у сукупності задля досягнення найбільш позитивного ефекту в найкоротший термін. Поряд з блокуванням «піратських» веб-ресурсів необхідно заохотити споживачів використовувати офіційні портали, які законно розповсюджують продукцію захищену авторським правом [4].

Це явище можна не помічати, вважати його навіть вигідним для себе. Але якщо ми прагнемо до розбудови громадянського суспільства, правової європейської держави з високим рівнем правосвідомості громадян, то, поряд із діяльністю законодавців, міжнародних та вітчизняних організацій, громадських активістів, кожен має усвідомити злочинність цього діяння і почати із себе у боротьбі з ним. Адже, як сказав Вольтер, «хто пробачає злочин, той стає його співником».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пташка К. «Не будьте калькою»: чи працює в Україні авторське право?. / Катерина Пташка // Український інтерес. – 2018. – URL:<https://uain.press/culture/ne-budte-kalkoyu-chy-pratsyuye-v-ukrayini-avtorske-pravo-803734>.
2. Шишко І. Боротьба з онлайн-піратами.. / Ігор Шишко // Juscutum. Legal engineering. – 2018. – URL:<https://juscutum.com/borotba-z-onlayn-piratami-blokuvati/>.
3. Піратство як порушення авторських і суміжних прав у мережі інтернет: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук : спец. 12.00.03

«цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». – Одеса, 2016. – 23 с.

4. Лучков І. Чому платити за контент – це добре?. / Іван Лучков. – 2017. – URL: <https://wylsa.com/buydontsteal>

*Редько Анастасія Геннадіївна,
студентка 3-го курсу факультету прокуратури та слідства
Національного університету «Одеська юридична академія»
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Деревнін В.С.*

ПРАВОМІРНЕ ВИКОРИСТАННЯ ТВОРУ БЕЗ ЗГОДИ АВТОРА

Результати інтелектуальної діяльності утворюють елемент культури, важливість якого важко переоцінити. Даний аспект знаходить своє втілення і в деяких міжнародних правових актах. Зокрема, в статті 27 Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 року закріплено, що кожна людина має право на захист її моральних і матеріальних інтересів, що є результатом наукових, літературних або художніх праць, автором яких він є, декларується право вільно брати участь у культурному житті суспільства. У статті 7 Декларації принципів міжнародного культурного співробітництва від 4 листопада 1966 року відзначається, що широке поширення ідей і знань, засноване на максимально вільному обміні і зіставленні, є необхідним для творчої діяльності, шукання правди і розквіту людської особистості.

Специфіка суспільних відносин, регульованих авторським правом, передбачає необхідність ґрунтовних досліджень, спрямованих на встановлення балансу інтересів в авторському праві. Розгляд питань правового регулювання вільного використання творів веде до виявлення найбільш значущих спільних позицій приватних, громадських та публічних інтересів і формулювання рішень, які сприятимуть появі нових творів і забезпечення їх доступності для публіки. Саме тому питання щодо правомірного використання твору без згоди автора є надзвичайно актуальним у сьогоденних реаліях нашої держави.

Виключно авторським правом є право вимагати виплати винагороди за будь-яке використання твору. Порушення даного положення є підставою для звернення до суду за захистом порушених прав.

В той же час українське законодавство, з метою встановлення певного балансу суспільства і авторів, закріплює обмеження майнових прав авторів та інших осіб, що мають авторські права.